

ERDÉLYI JÁNOS XIV. SZÁZADBELI MAGYAR CANONISTA ISMERETLEN MUNKÁJA RÓMÁBAN.

Közli: **Fraknói Vilmos.**

Az első magyar tudós, ki Róma könyvtáraiban a magyar történelem szempontjából kutatott: Cseles Márton jezsuita atya volt, ki 1701—2-ben mint a Szent-Péter Basilika magyar poenitentiariususa tartózkodott az örök városban, és Kolonics Lipót primás által bízott meg a könyvtári kutatásokkal.

Buvárlatainak eredményeit 11 kötetben a budapesti egyetem könyvtára őrzi.

Cseles atya feljegyzései között találtam megemlítve az alább ismertetendő kéziratot, melynek czíme magára vonta figyelmemet. Mikor tehát a folyó év őszen levéltári kutatások céljából Rómában tartózkodtam, fölhasználtam ezen alkalmat az említett kézirat megszemlélésére és leírása.

A XIV. századbeli hárttyakézirat a vatikáni könyvtárban ma is ugyanazon signaturát viseli (2685. Vat.) mint Cseles idejében.

Fényes kiállítása jeles másolóra és miniatorra vall, ki nevét azonban a kézirat végére nem írta oda. Az egykori birtokosról sem találunk a könyvben jegyzeteket. Nem tudni tehát, hogy mily körülmények közt került a vatikáni könyvtárba.

A kézirat magassága 35, szélessége 22 centimeter. Alakja ívrét, 46 beírt levéllel. Nyelve latin. Írásbeli jelleme gót. Tartalmaz canonjogi fejtegetéseket.

Két részből áll:

A, Az első tartalmazza a következő munkát: Rubrice et capitula quinque librorum decretalium et eciam sexti.

37 levél, két columnába írva.

B. A második rész 9 levélből áll, 3 columnába írva.

(A 3-dik levél csak $\frac{1}{3}$ -adrész, egy columnával.)

Az első columna élén, vörös tintával ezen felírás olvasható:

»Incipit proemium in tractatum super introduccione iuris tam canonici quam ciuilis compilatus per fratrem iohannem de ordine fratrum minorum dictum de septem castris siue transsiluanum iuris speculum appellatum.«

Ezután aranyos initialé kék alapon.

Mors recte scribencium. Utána mindjárt in quolibet scripto semper est proemium non pretermittendum. Est autem proemium inicium dicendi siue loquendi . . .

Az 1^a l. 2-dik col. Arany initialé violett alapon D.

A fejezet czíme: Incipit accessus ad ius canonicum in genere.

3-ik c. De varietate conciliorum in genere
De conciliis generalibus in specie
Item de aliis conciliis.

1b l. 1. col. De prouincialibus conciliis

2. » Quecanones que decreta que decret. esse dicuntur
De varietate canonum.

3. » De decretalibus et consist. Pont. Rom.

2a l. 1. De decretis

(felsorolja a distinctiok, causak és quaestiok czímeit.)

4a l. 1. felsorolja a hat decretalis czímeit (szt.)

3. col. Expliciunt rubrice decretalium.

Incipiunt rubrice super decreta que in centum et unam distinctionem diuiduntur.

(Különféle jogi könyvek czímei: Többi közötté Rubrice et tituli in constitutiones Friderici Chonradi et Lotharii Imperatorum.)

8a l. 3 col.

Expliciunt rubrice siue tytuli super constitutiones friderici imperatoris et super totum ius tam canonicum quam ciuile.

Sequitur continuacio predictorum ad subsequencia.

8b l. 1. col.

De modo allegandi in decretalibus et de allegacione titulorum et capitulorum.

9a l. 1. col.

De modo allegandi in institutionibus . . .

3. col.

De constitutionibus Friderici Chonradi et Lotharii imperatorum.

9b l. 1. col.

Incipit concordancia canonum et decretorum dicta Margarita.

2. col. végén. Explicit.

A 3. columnán és egy levélen utána a ferenczieket illető pápai constituiok.

Ezzel a kéziratnak vége.

Bennünket különösen a második rész érdekel, mely egy XIV. századbeli ismeretlen magyar canonistának: Erdélyi János ferenczrendi szerzetesnek emlékéért és munkáját tartotta fön.